

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ**

Голова приймальної комісії
Ректор _____ С.Ф. Марова
«12» березня 2020р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання
на базі диплома молодшого спеціаліста
для здобуття вищої освіти за освітнім ступенем
«БАКАЛАВРА»
галузі знань **07 «Управління та адміністрування»**
спеціальності **071 Облік і оподаткування**

Затверджено на засіданні
приймальної комісії.
Протокол № 4 від 10.03. 2020р.

Маріуполь-2020

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання на базі диплома молодшого спеціаліста для здобуття вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 Облік і оподаткування

Укладач:
Доцент, к.е.н.

(підпис)

Ю.В. Дятлова

Завідувач кафедри
фінансів, обліку та
оподаткування
к.е.н., доцент

(підпис)

Ю.В. Дятлова

Розглянуто та ухвалено на
засіданні кафедри фінансів,
обліку та оподаткування
Протокол №8 від 28.02.2020р.

1. Бухгалтерський облік: загальна теорія

1.1. Загальні методичні рекомендації по вивченню дисципліни

Основною метою викладання курсу “Бухгалтерський облік: загальна теорія” формування навичок у студентів ефективно використовувати облікову інформацію в управлінні виробництвом, оволодіти методикою відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та звітності.

Курс “Бухгалтерський облік: загальна теорія” вивчається по програмі, затвердженій на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування.

При вивченні курсу рекомендується:

- ознайомитися з питаннями кожної теми по літературних джерелах і коротко їх законспектувати,
- з метою самоперевірки сформулювати відповіді на контрольні запитання.

Якщо при вивченні курсу у студента виникнуть запитання, відповіді на які він не зможе знайти в рекомендованій літературі, то необхідно звернутися в університет на кафедру фінансів, обліку та оподаткування та проконсультуватися у викладача, який читає дисципліну.

Загальні вказівки

Вивчення предмета “Бухгалтерський облік: загальна теорія” передбачає оволодіння студентами знаннями з теорії бухгалтерського обліку й основами його методології, первинним обліком окремих господарських проектів, синтетичним обліком і порядком складання звітності. Одним з основних питань бухгалтерського обліку є вивчення предмета і методу бухгалтерського обліку.

Вивчаючи предмет, необхідно розглянути склад і класифікацію господарських засобів і джерел їх утворення на підприємствах всіх форм власності як основи для подальшого вивчення змісту окремих елементів методу бухгалтерського обліку, принципи обліку основних господарських процесів (постачання, виробництва та реалізації) і відповідних господарських операцій та класифікацію бухгалтерських рахунків за економічним змістом, призначенням і структурою. Така послідовність вивчення матеріалу сприяє поступовому засвоєнню студентами синтетичних та аналітичних рахунків і більш осмисленому розумінню ними плану рахунків бухгалтерського обліку та принципів його побудови.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- предмет і метод бухгалтерського обліку, склад і класифікацію господарських засобів підприємств і джерел їх утворення;
- бухгалтерські документи і вимоги до їх оформлення;
- рахунки бухгалтерського обліку;

- класифікацію рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом, призначенням і структурою;
- план рахунків бухгалтерського обліку господарської діяльності суб'єкта підприємницької діяльності;
- сучасні форми організації бухгалтерського обліку;
- порядок складання і подання бухгалтерської звітності.

Студенти повинні вміти:

- оформляти бухгалтерські документи;
- відкривати в облікових регістрах рахунки бухгалтерського обліку;
- складати бухгалтерські проводки по основних господарських операціях і відобразити їх в облікових регістрах на рахунках синтетичного й аналітичного обліку;
- підраховувати обороти і визначити залишки по рахунках;
- складати оборотні відомості по синтетичних і аналітичних рахунках;
- складати бухгалтерський баланс і звіт про фінансові результати.

Список рекомендованої літератури приведений в кінці цих методичних вказівок.

1.2. Програма курсу

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

Поняття господарського обліку, статистичний, бухгалтерський і оперативно-технічний обліку. Види обліку за обліковими функціями і сферами діяльності, користувачі бухгалтерського обліку. Диференціація та інтеграція видів обліку. Роль обліку в прийнятті управлінських рішень та контролі за їх виконанням. Мета, завдання, функції та принципи бухгалтерського обліку. Вимірники, що застосовуються в обліку. Історія розвитку бухгалтерського обліку. Взаємозв'язок та взаємозалежність бухгалтерського обліку як науки і практичної діяльності.

Предмет і об'єкт бухгалтерського обліку: відмінність і спільність. Класифікація господарських засобів за участю в обороті, ліквідністю, формою. Класифікація джерел утворення господарських засобів на власні і залучені. Термінами погашення зобов'язань. Сутність і класифікація господарських процесів.

Елементи методу бухгалтерського обліку. Групування елементів методу за стадіями господарського обліку. Сутність документування і інвентаризації, оцінки та калькуляції, рахунків та подвійного запису, балансу та звітності

Тема 2. Бухгалтерський баланс

Сутність бухгалтерської збалансованості. Поняття та функції балансу. Основне балансове рівняння. Історія балансу як одного з елементів методу бухгалтерського обліку. Структура та зміст балансу інших країн.

Структура та основи побудови балансу. Розділи, статті, валюта балансу. Види балансів. Групування статей активу балансу. Групування статей пасиву балансу.

Типи змін в балансі. Операції, що призводять до зростання валюти балансу. Операції, що призводять до зменшення валюти балансу. Операції, що не змінюють валюту балансу.

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Поняття бухгалтерських рахунків, їх побудова. Будова активного рахунку. Будова пасивного рахунку. Взаємозв'язок будови рахунку з балансом. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку: аналітичні і синтетичні.

Подвійний запис та його значення. Історія розвитку подвійного запису. Форми відображення подвійного запису при різних способах опрацювання облікової інформації. Поняття “стаття” та “контирівка” в обліку. Порядок складення бухгалтерських проводок, прості і складні кореспонденції.

Плани рахунків бухгалтерського обліку. Використання планів рахунків для підприємств за видами діяльності. Взаємозв'язок класів рахунків з балансом. Синтетичні рахунки і субрахунки в Плані рахунку і інструкції до його використання.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Порядок складання оборотної відомості за синтетичними рахунками, оборотної відомості за аналітичними рахунками. Порядок складання та перевірки оборотно-сальдової відомості. Шахова відомість. Значення і застосування оборотних відомостей у сучасних умовах використання автоматизованого бухгалтерського обліку.

Тема 4. Оцінювання та калькуляція

Сутність та значення вартісної оцінки. Види облікових оцінок: первісна, справедлива, ліквідаційна вартість.

Оцінка в процесі постачання. Оцінка необоротних активів при придбанні чи іншому надходженні. Оцінка запасів при придбанні чи іншому надходженні. Порядок розрахунку ТЗВ. Оцінка дебіторської заборгованості.

Оцінка в процесі виробництва. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку. Види калькуляцій. Позамовний, попередільний метод калькулювання. Фактичні і планова собівартість. Обчислення собівартості незавершеного виробництва та готової продукції.

Оцінка в процесі реалізації. Облік та оцінка собівартості реалізованої продукції. Порядок обчислення фінансових результатів.

Тема 5. Документування та інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

Документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.

Відмінність та єдність документа і його матеріального носія. Шляхи удосконалення первинного обліку та бухгалтерської документації. Форма і види матеріальних носіїв документів.

Облікові реєстри за формою, будовою, порядком складання.

Виправлення помилок у первинних документах та облікових реєстрах. Спосіб додаткових записів та «червоного сторно». Коректурний спосіб виправлення помилок. Документи. В яких заборонено виправлення.

Форми ведення бухгалтерського обліку. Характеристика меморіальної форми обліку. Особливості журнально-ордерної форми обліку. Переваги автоматизованої форми обліку.

Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку, її значення в управлінні підприємством. Порядок проведення інвентаризації. Обов'язкові випадки проведення інвентаризації. Відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 6. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості

Економічний зміст і завдання обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості.

Облік коштів на рахунках в банку. . Порядок відкриття рахунків в банках. Безготівкові розрахунки в господарському обороті України. Розрахунки акредитивами. Порядок складання платіжних доручень і чеків. Банківська виписка.

Облік касових операцій. Контроль касової дисципліни, штрафні санкції за порушення касової дисципліни. Поняття каси та ліміту каси. Порядок надходження готівки в касу, використання готівкових коштів підприємства та його документальне оформлення. Інвентаризація каси. Порядок складання касової книги. Складання прибуткових і видаткових касових ордерів, журналу їх реєстрації.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками та іншими дебіторами.

Облік розрахунків з підзвітними особами. Службові відрядження в межах України та за кордон. Порядок складання Звіту про використання коштів: терміни звітування. Штрафні санкції за порушення термінів звітування.

Тема 7. Облік запасів

Економічний зміст і завдання обліку запасів. Визнання та класифікація запасів. Документування операцій з обліку запасів. Порядок складання прибуткового ордера, накладної, вимоги, лімітно-забірної картки.

Оцінка запасів. Способи надходження запасів на підприємство. Методи оцінки запасів при вибутті. Облік вибуття запасів.

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів. Особливості визнання малоцінних активів, документування операцій з ними.

Тема 8. Облік необоротних активів

Економічний зміст і завдання обліку необоротних активів.

Облік основних засобів. Класифікація і оцінка основних засобів. Облік ремонту основних засобів. Документування операцій з обліку основних засобів. Способи надходження основних засобів. Витрати, пов'язані з експлуатацією основних засобів. Способи вибуття основних засобів.

Облік малоцінних необоротних матеріальних активів. Документування операцій з малоцінними активами та нематеріальними активами.

Облік нематеріальних активів. Особливості визнання нематеріальних активів, їх класифікація. Документальне оформлення операцій з нематеріальними активами.

Облік зносу та амортизації основних засобів. кореспонденції з нарахування амортизації, операції зі зносом. Методи амортизації. Порядок складання відомості нарахування амортизації.

Тема 9. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

Форми та системи оплати праці. Облік використання робочого часу, облік виробітку. Документування розрахунків з оплати праці. Документування виплати заробітної плати.

Облік відпусток. Кореспонденції з обліку відпусток, створення забезпечення відпусток. Порядок розрахунку відпускних. Документальне оформлення нарахування та видачі відпускних. Оподаткування відпускних.

Облік допомоги з тимчасової непрацездатності. Кореспонденції з обліку допомоги з тимчасової непрацездатності. Порядок розрахунку допомоги з тимчасової непрацездатності. Документальне оформлення нарахування та видачі допомоги з тимчасової непрацездатності. Оподаткування допомоги з тимчасової непрацездатності.

Нарахування на фонд оплати праці та утримання з доходів фізичних осіб. Законодавче регулювання оплати праці та утримань із неї. Єдиний соціальний внесок (ставки, порядок утримань). Податок з доходів фізичних осіб (ставки, порядок утримань).

Тема 10. Облік зобов'язань

Економічний зміст та класифікація зобов'язань.

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Види постачальників і підрядників. Документальне оформлення розрахунків з постачальниками та підрядниками. Кореспонденції з виникнення та погашення заборгованості.

Облік розрахунків за податками й платежами на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок нарахування податку на прибуток, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок нарахування податку на додану вартість, відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок нарахування податку з доходів фізичних осіб, відображення

на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік кредитів банків. Довгострокові кредити, короткострокові кредити. Відсотки за кредитами. Облік поточної заборгованості за довгостроковими кредитами.

Тема 11. Облік власного капіталу

Визначення власного капіталу та його складові.

Формування та облік статутного капіталу. Облік неоплаченого та вилученого капіталів. Формування та облік додаткового та резервного капіталів.

Облік нерозподіленого прибутку. Облік розподілу нерозподіленого прибутку, дивіденди. Облік збитку. Порядок оподаткування прибутку підприємств.

Тема 12. Облік фінансових інвестицій

Цінні папери і їх види. Сутність акцій, облігацій, векселів і відмінності між ними.

Облік придбання і реалізації акцій. Облік дивідендів. Облік викупу акцій в акціонерів.

Облік облігацій. Облік бланків суворого обліку.

Облік на спільних, дочірніх підприємства. Облік інвестицій за методом участі в капіталі. Облік інвестицій пов'язаним і не пов'язаним сторонам.

Тема 13. Облік витрат діяльності підприємства

Групування та склад витрат. Витрати за видами діяльності та елементами. Виробничі витрати та їх класифікація. Облік витрат виробничої собівартості продукції.

Облік витрат звичайної діяльності. Виробнича собівартість продукції. Методи калькулювання собівартості продукції. Документування процесу виробництва. Облік виробництва. Брак у виробництві. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік інших витрат.

Облік витрат надзвичайної діяльності. Порядок визнання та документального оформлення надзвичайних витрат

Тема 14. Облік доходів і фінансових результатів

Визнання та класифікація доходів підприємства. Види діяльності підприємства. Групування доходів і витрат на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів. Облік доходів від фінансової та інвестиційної діяльності.

Облік надзвичайних доходів.

Облік фінансових результатів діяльності підприємства. Напрямки використання прибутку: споживання та накопичення

Тема 15. Фінансова звітність

Сутність бухгалтерської звітності. Основні форми звітності і їх призначення. Терміни складання і подання звітності. Основні користувачі звітності.

Класифікація бухгалтерської звітності.

Склад фінансової звітності та загальні вимоги. Основний зміст та порядок складання Форми 1, Баланс. Основний міст та порядок складання Форми 2, Звіт про фінансові результати. Зв'язок форм фінансової звітності і плану рахунків бухгалтерського обліку.

Рекомендована література

1. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку. Київ: 2008. 692 с.
2. Бутинець Т.А. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. Житомир: ЖІТІ, 2008. 672 с.
3. Бухгалтерський облік. Вправи, ситуації, тести. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. 3 – є вид., доп. і перероб. Житомир: ПП „Рута”, 2008. 288 с.
4. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. 3 – є вид., доп. і перероб. Житомир: ПП „Рута”, 2008. 488 с.
5. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку. Київ: А. С. К., 2009. 223с.
6. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік. Київ: Центр учбової літератури., 2008. 524 с.
7. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 464 с.
8. Писаренко Т.М. Звітність підприємств: Навчальний посібник. Луцьк: Видавництво «Волинська книга», 2009. 452 с.
9. Пушкар М. С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні. Тернопіль: Економічна думка. 2009. 422 с.
10. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. Луцьк: Навчально-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. 632 с.
11. Садовська І.Б., Жураковська І.В. Практикум з бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2008. 409 с.
12. Садовська І.Б., Михалевич С.Г., Вегера Т.Г. Бухгалтерський облік: Навч. посібник. Луцьк: Навчально-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. 458 с.
13. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник. 5 видання К.: А.С.К., 2009. 784 с.
14. Шара, Є. Ю. Бухгалтерський фінансовий та податковий облік:

навчальний посібник / Є. Ю. Шара, О. О. Бідюк, І. Є. Соколовська-Гонтаренко; Нац. ун-т державної податкової служби України. К.: Центр учбової літератури, 2011. 424 с.

15. Усач Б.Ф., Шупренкова Р. К. Теорія бухгалтерського обліку. К.: Знання, 2007. 301 с.

16. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посібник / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 688 с.

17. Кім Ю.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: навчальний посібник . К.: ЦУЛ, 2014. 600 с.

2. Фінансовий облік

2.1. Загальні методичні рекомендації по вивченню дисципліни

Курс "Фінансовий облік" вивчається по програмі, затвердженій на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування.

При вивченні курсу рекомендується:

- ознайомитися з питаннями кожної теми у літературних джерелах і коротко їх законспектувати,
- з метою самоперевірки сформулювати відповіді на контрольні запитання.

Якщо при вивченні курсу у студента виникнуть запитання, відповіді на які він не зможе знайти в рекомендованій літературі, то необхідно звернутися в університет на кафедру фінансів, обліку та оподаткування та проконсультуватися у викладача, який читає дисципліну.

Загальні вказівки

Вивчення дисципліни "Фінансовий облік" обумовлене необхідністю підготовки фахівців високої кваліфікації, здатних в умовах економічних перетворень широко використовувати свої знання при організації і здійсненні облікової роботи на підприємствах різних галузей національної економіки; вивчення та засвоєння знань з теорії і практики ведення фінансового обліку, основ побудови і складання фінансової звітності, надання користувачам повної і правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів на підприємствах різних форм власності.

Основними завданнями фінансового обліку є:

- вивчення методів і організації ведення на підприємствах різних форм власності фінансового обліку активів з використанням прогресивних форм і національних стандартів;
- ознайомлення з методикою виявлення, вимірювання, реєстрації, систематизації та нагромадження інформації про діяльність підприємства;

- забезпечення зовнішніх та внутрішніх користувачів достовірною та своєчасною інформацією про дії та події, що відбулися на підприємстві, наявність і стан активів, зобов'язань та капіталу;
- застосування професійного судження при оцінці активів і зобов'язань, а також ефективності діяльності підприємства;
- формування інформаційної бази для прогнозування діяльності підприємства;
- відображення прав і вимог суб'єктів господарювання та їх зміни;
- подання усієї інформації у фінансовій звітності у грошовому вимірнику;
- аналіз фінансової звітності підприємств і організацій.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- теоретичні аспекти обліку певних господарських операцій, активів та зобов'язань на підприємствах різних форм власності;
 - нормативно-законодавчі акти, які регулюють порядок ведення фінансового обліку;
 - як правильно вести облік, складати та подавати фінансову звітність підприємства;
 - як ефективно та раціонально організувати обліковий процес на підприємстві;
- методику відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку підприємства.

Студенти повинні вміти:

- застосовувати одержані теоретичні знання в галузі обліку на практиці;
- використовувати нормативні та законодавчі акти при розв'язанні практичних задач;
- правильно складати всі види звітності підприємства;
- складати фінансову звітність підприємств та використовувати її дані для прийняття управлінських рішень;
- аналізувати фінансову звітність і використовувати результати аналізу для прийняття управлінських рішень.

2.2. Програма курсу

Тема 1. Облік основних засобів

Визнання основних засобів активом відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби». Класифікація основних засобів для фінансового (відповідно до плану рахунків – рахунки 10, 11), економічна класифікація і для цілей податкового обліку. Види оцінок основних засобів. Первісна оцінка основних засобів. Амортизація і знос основних засобів. Види (планова, фінансова, бухгалтерська, податкова, економічна для прийняття управлінських рішень) і методи нарахування амортизацій. Переоцінка основних засобів – дооцінка і уцінка: проводки, документування. Надходження і вибуття основних засобів:

проводки, документування. Облік ремонтів основних засобів (поточного і капітального), особливості розрахунку вартості, віднесення на витрати чи капіталізацію, документування для фінансової і податкової звітності. Порядок переведення основних засобів на консервацію. Розкриття інформації про основні засоби у Примітках до фінансової звітності.

Тема 2. Облік нематеріальних активів

Економічна суть, визнання, оцінка, класифікація нематеріальних активів. Нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів. Документальне забезпечення операцій з руху нематеріальних активів. Облік руху нематеріальних активів у системі рахунків. Облік амортизації та переоцінки. Розкриття інформації про нематеріальні активи у Примітках до фінансових звітів.

Тема 3. Облік оренди

Визначення та класифікація оренди. Облік фінансової (лізинг) і операційної оренди основних засобів: проводки, документування. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендаря. Операційна оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендаря. Фінансова оренда: відображення в фінансових звітах орендодавця.

Тема 4. Облік фінансових інвестицій

Суть, види та класифікація інвестицій. Нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності. Облік довгострокових фінансових інвестицій у системі рахунків. Оцінка довгострокових фінансових інвестицій. Розкриття інформації про довгострокові фінансові інвестиції у фінансовій звітності підприємств.

Тема 5. Облік запасів

Економічна суть і класифікація запасів. Нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів. Документальне забезпечення операцій з руху запасів. Складський облік виробничих запасів. Облік виробничих запасів у системі рахунків та їх оцінка на дату балансу. Оцінка виробничих запасів при їх вибутті. Особливості обліку малоцінних швидкозношуваних предметів. Відображення операцій з виробничими запасами у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Тема 6. Облік дебіторської заборгованості

Економічна суть і нормативно-правове регулювання дебіторської заборгованості. Оцінка дебіторської заборгованості та облік резерву сумнівних боргів. Облік і документальне забезпечення розрахунків з покупцями і замовниками. Облік інших видів поточної дебіторської

заборгованості. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість у облікових регістрах і фінансовій звітності.

Тема 7. Облік зобов'язань

Сутність зобов'язань, їх види та визнання. Нормативно-правове регулювання операцій з обліку зобов'язань. Облік довгострокових позик у системі рахунків. Облік інших довгострокових зобов'язань. Відображення операцій за довгостроковими зобов'язаннями у облікових регістрах та фінансовій звітності

Сутність короткострокових зобов'язань, їх склад та визнання. Нормативно - правове регулювання обліку короткострокових зобов'язань. Документальне забезпечення операцій за поточними зобов'язаннями. Облік короткострокових зобов'язань у системі рахунків. Відображення операцій за короткостроковими зобов'язаннями у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Тема 8. Облік власного капіталу

Сутність власного капіталу та його складові. Нормативно-законодавче забезпечення обліку власного капіталу. Документальне забезпечення операцій з обліку статутного капіталу. Облік власного капіталу у системі рахунків. Розкриття інформації про власний капітал у фінансовій звітності.

Тема 9. Облік операцій в іноземній валюті

Суть операцій в іноземній валюті. Визнання курсових різниць. Розрахунки з підзвітними особами в іноземній валюті. Облік часткових авансів в іноземній валюті. Відображення операцій з іноземною валютою на рахунках бухгалтерського обліку. Документування операцій з іноземною валютою.

Тема 10. Облік доходів та витрат за будівельними контрактами

Облік операцій в іноземній валюті. Головні терміни та визначення. Оцінка доходів за будівельним контрактом. Відображення будівельних контрактів в обліку.

Тема 11. Облік доходів діяльності підприємства

Суть, визнання доходу та його класифікація. Законодавчо-нормативна база обліку доходів. Облік доходу операційної діяльності. Облік доходу неопераційної діяльності.

Тема 12. Облік витрат підприємства

Облік витрат операційної діяльності. Облік інших витрат діяльності підприємства. Відображення витрат діяльності у облікових регістрах та фінансовій звітності.

Тема 13. Облік фінансових результатів та податку на прибуток

Порядок визначення фінансового результату діяльності підприємства. Облік поточного податку на прибуток. Облік тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню. Облік тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню. Відображення доходів, витрат діяльності та прибутку в облікових регістрах та фінансовій звітності.

Тема 14. Порядок складання та подання фінансової звітності підприємства

Порядок складання, подання й оприлюднення фінансової звітності. Бухгалтерський баланс: будова, зміст, призначення. Контрактивні і контрпассивні статті балансу. Призначення та складання Звіту про фінансові результати. Вимоги та порядок складання Звіту про рух грошових коштів. Вимоги щодо заповнення та подання Звіту про власний капітал. Формування приміток до фінансових звітів. виправлення помилок і зміни у фінансових звітах.

Рекомендована література

1. Білоусова І.А., Барановська Т.В. Облікова політика в Україні: теоретичні засади формування та практика застосування: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2007. 512 с.
2. Бухгалтерський облік в Україні з використанням П(С)БО: Навч. посіб. / Должановський М.І., Должановський А.М. Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2008. 494 с.
3. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І. Б. Садовська, Т. В. Божидарник, К. Є. Нагірська; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Луц. нац. техн. ун-т. К.: Центр учб. л-ри, 2013. 687 с.
4. Бухгалтерський облік. Практикум: навчальний посібник для вузів / Г.В. Блакита, Н.О. Ромашевська; Київський національний торговельно-економічний університет, Вінницький торговельно-економічний інститут. Київ: ЦУЛ, 2010. 151 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". 4-е вид., доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2007. 440 с.
6. Бухгалтерський облік в Україні: навчальний посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. 7-е вид., доп. і перероб. Львів: Національний університет "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2009. 1211 с.
7. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / під ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ, ТОВ "Баланс-Клуб", 2009. 832 с.
8. Бухгалтерський облік: Навчально-методичний посібник для самост. вивч. Дисципліни / Л.Г. Ловінська, Л.В. Жилкіна, О.М. Голенко та ін. К.:

КНЕУ, 2006. 370 с.

9. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 9-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП „Рута”, 2010. 931 с.

10. Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. Фінансовий облік: Підручник. К.: Лібра, 2009. 976 с.

11. Горицкая Н.Г. Особенности бухгалтерского учёта в современных условиях. - К.: Редакция газеты "Бухгалтерия. Налоги. Бизнес", 2006. 352 с.

12. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку 2004: Навчальний посібник / За ред. М.В. Кужельного. 6-е вид. К.: А.С.К., 2007. 272 с.

13. Добровський В.М. Звітність підприємств: Навч.-метод. посібник для самост. Вивчення дисципліни. К.: КНЕУ, 2007. 195 с.

14. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 / Редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр "Академія", 2002. 864 с.

15. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2 / Редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр "Академія", 2002. 848 с.

16. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3 / Редкол.: ...С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К.: Видавничий центр "Академія", 2002. 952 с.

17. Зубілевич С.Я., Кравченко І.Ю., Прокопенко О.О., Школьніков Д.Г., Юркевич Н.С. Посібник з бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами України. К.: Укрпапір, 2003. 472 с.

18. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств: навчальний посібник для вищої школи /І.Г. Крупельницька. К.: Центр учбової літератури, 2012. 232 с.

19. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 334 с.

20. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник для студ. вузів. К.: ЦУЛ, 2008. 524 с.

21. Малюга Н.М. Методичні рекомендації з трансформації фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за МСБО. К.: ФПБАУ, Агентство США з міжнародного розвитку, 2003. 317 с.

22. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. 5-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2011. 976 с.

23. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Практичний посібник. К.: Лібра, 2007. 336 с.

24. Чебонова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. К.: Академія, 2009. 671 с.

25. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. К.: Знання-прес, 2009. 444 с.

26. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності".

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 "Консолідована

фінансова звітність".

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах".

29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби".

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи".

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість".

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання".

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції".

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти".

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 "Оренда".

37. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід".

38. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати".

39. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток".

40. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти".

41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 "Об'єднання підприємств".

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 "Консолідована фінансова звітність".

43. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив змін валютних курсів".

44. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 "Вплив інфляції".

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 "Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін".

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 "Прибуток на акцію".

47. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва".

48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам".

49. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність".

50. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів".

51. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 "Фінансова звітність за сегментами".

52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні

активи".

53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 "Фінансові витрати".

54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 "Інвестиційна нерухомість".

55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 "Витрати на розвідку запасів корисних копалин".

56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 "Платіж на основі акцій".

3. Аналіз господарської діяльності

3.1. Загальні методичні рекомендації по вивченню дисципліни

Аналіз господарської діяльності є конкретною методологічною дисципліною. На його основі вивчаються основні закономірності розвитку народного господарства країни в цілому, а також окремих його галузей та підприємств. Аналіз дозволяє оцінити діяльність суб'єктів господарювання, виявити та обчислити величини невикористаних резервів, сприяє поліпшенню управління підприємством, зміцненню його ринкових засад і подальшому зростанню ефективності виробничої діяльності.

Курс «Аналіз господарської діяльності» вивчається по програмі, затвердженій на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування.

Мета дисципліни: сформувані у студентів комплекс знань, які б дали їм змогу оцінювати окремі господарські ситуації та вирішувати комплексні економічні проблеми на підприємстві.

Завдання дисципліни: забезпечити отримання студентами ґрунтовних теоретичних знань та практичних навичок необхідних для оцінки доцільності використання ресурсів, виробництва і реалізації продукції, фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємства та пошуку резервів.

Вивчення дисципліни починається з теоретичних основ аналізу господарської діяльності, викладених у перших шести темах. У наступних темах наводиться методика аналізу фінансово-господарської діяльності промислового підприємства, звертається увага студентів на особливості вивчення окремих тем і питань аналізу, зміни традиційних підходів і методик з урахуванням сучасних ринкових умов і положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

При вивченні курсу рекомендується:

- ознайомитися з питаннями кожної теми по літературних джерелах і коротко їх законспектувати;
- з метою самоперевірки сформулювати відповіді на контрольні запитання.

Якщо при вивченні курсу у студента виникнуть запитання, відповіді на які він не зможе знайти в рекомендованій літературі, то необхідно звернутися в університет на кафедру фінансів, обліку та оподаткування та проконсультуватися у викладача, який читає дисципліну.

У результаті вивчення дисципліни *студенти повинні знати:*

- систему показників, що характеризують використання ресурсів, величину витрат, фінансові результати та фінансовий стан підприємства;
- способи проведення аналізу господарської діяльності;
- основні підходи до побудови моделей для проведення факторного аналізу;
- методика проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства;
- необхідне програмне забезпечення для автоматизації аналізу.

Студенти повинен вміти:

- застосовувати одержані теоретичні знання на практиці;
- проводити комплексний аналіз діяльності підприємства;
- мати чітке уявлення про ключові показники виробничо-фінансової діяльності підприємства та їх взаємозв'язки і взаємозалежності;
- ґрунтовно знати сучасні методи і прийоми аналізу;
- вміти визначати найменш трудомісткі засоби й методи для вивчення кожної ситуації з чи проблеми з економіки;
- здатність завершувати аналіз ситуацій розробкою проекту управлінського рішення;
- виявляти доцільність додаткових витрат на збір і опрацювання аналітичної інформації;
- використовувати отримані знання при вивченні інших економічних дисциплін.

3.2. Програма курсу

Тема 1. Значення та роль аналізу господарської діяльності в системі управління підприємством

Зміст, функції та завдання аналізу господарської діяльності. Основні категорії аналізу господарської діяльності. Місце та роль аналізу господарської діяльності в системі управління підприємством. Аналіз господарської діяльності в умовах ринкової економіки. Господарська діяльність як предмет аналізу. Умови, які спонукали до розвитку аналізу на підприємствах. Сприяння управлінню й контролю виробництва.

Тема 2. Предмет і види аналізу господарської діяльності

Предмет, об'єкти та суб'єкти аналізу господарської діяльності. Принципи аналізу господарської діяльності. Види аналізу господарської діяльності. Зв'язок аналізу господарської діяльності з іншими дисциплінами.

Функціонально-вартісний та матричний аналіз. Зв'язок аналізу господарської діяльності з політичною економією, галузевими економіками, маркетингом, організацією виробництва й управління, фінансами, статистикою, бухгалтерським обліком, аудитом тощо.

Тема 3. Метод, методика і прийоми аналізу господарської діяльності

Метод аналізу господарської діяльності, його особливості. Методика аналізу господарської діяльності. Традиційні прийоми аналізу господарської діяльності. Евристичні прийоми в аналізі господарської діяльності. Поняття, завдання і суть економіко-математичних методів. Поняття та завдання факторного аналізу. Класифікація факторів в аналізі господарської діяльності. Моделювання факторної систем. Прийоми побудови детермінованих факторних моделей. Способи визначення міри впливу факторів у детермінованому аналізі. Сутність та застосування способів елімінування: спосіб ланцюгових підстановок, спосіб абсолютних різниць, спосіб відносних різниць, індексний спосіб. Спосіб пропорційного ділення. Спосіб дольової участі. Спосіб інтегрування. Прийоми та завдання стохастичного факторного аналізу. Моделювання стохастичних факторних систем.

Використання моделювання в аналізі господарської діяльності. Соціологічні та інші методи, які застосовуються в аналізі господарської діяльності. Анкетний метод дослідження. Опитування як спосіб анкетування.

Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Способи елімінування: ланцюгові підстановки, абсолютні й відносні різниці, пропорційний розподіл, інтегральний.

Порівняння та його застосування в аналізі. Види порівнянь. Вимоги до забезпечення порівняльності даних. Прийоми нейтралізації цінового фактора, обсягу виробництва, структури й асортименту.

Балансові зіставлення. Застосування цього методу для перевірки, ув'язки й достовірності звітних даних. Використання балансових розрахунків для визначення величини невідомих показників і факторів. Сальдовий прийом, його можливості в аналізі.

Моделювання. Види моделей. Використання імітаційних моделей в аналізі господарської діяльності.

Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Використання табличного методу в аналізі. Особливості побудови аналітичних таблиць. Прийоми групувань і вибірки. Динамічні ряди. Обчислення середніх і відносних величин. Графічні методи.

Економіко-математичні методи та основи фінансової математики. Лінійне й динамічне програмування, теорія масового обслуговування, сітьові графіки, транспортна задача, прості та складні відсотки. Особливості їх використання в аналізі господарської діяльності, місця та межі застосування.

Соціологічні та інші методи, які застосовуються в аналізі господарської діяльності. Анкетний метод дослідження. Інші форми опиту суб'єктів аналізу. Проведення експерименту.

Тема 4. Аналіз резервів підвищення ефективності господарської діяльності

Поняття та класифікація резервів господарювання. Методика розрахунку на обґрунтування величини резервів. Пошук та виявлення резервів, заходи для їх реалізації з метою підвищення ефективності виробництва. Шляхи забезпечення виявлення резервів. Основні підходи до визначення величини резервів.

Тема 5. Етапи і послідовність аналітичного дослідження

Організаційні форми аналітичної роботи. Етапи проведення аналізу господарської діяльності. Документальне оформлення результатів аналізу. Поняття і загальні методологічні принципи організації аналізу. Форми та методи організації аналітичної роботи. Особливості організації та проведення аналізу статистичними та фінансово-кредитними організаціями. Формування програм аналізу.

Складові елементи організації аналітичної роботи на підприємстві. Порядок складання програми аналізу. Узгодження дій та заохочення виконавців аналізу.

Основні етапи аналітичного дослідження та його зміст. Аналітична обробка економічної інформації. Узагальнення й оформлення результатів аналізу діяльності підприємства. Використання пропозицій аналітиків для поліпшення роботи підприємства.

Тема 6. Інформаційна база аналізу господарської діяльності

Види інформації та її роль в аналізі господарської діяльності. Планова інформація. Обліково звітна інформація. Необлікова інформація. Підготовка економічної інформації до використання в аналітичній роботі. Зміст і поняття інформації. Інформація як важливий ресурс сучасної ринкової економіки. Комерційна таємниця, її межі та значення для суб'єктів господарської діяльності. Організація і контроль потоків інформаційного забезпечення виробництва.

Техніко-економічні показники як база аналізу господарської діяльності. Вимоги, яким повинна відповідати система обліку і звітності. Характеристика і класифікація найважливіших видів інформації на підприємстві. Поділ інформації на табличну, графічну й текстову. Інші підходи до класифікації даних.

Нагромадження, обробка, систематизація, зберігання і використання аналітичної інформації.

Тема 7. Аналіз виробництва і реалізації продукції

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз рівня, динаміки і структури обсягів виробництва та реалізації продукції. Аналіз номенклатури та асортименту продукції. Аналіз виконання договорів поставки продукції. Аналіз якості та конкурентоспроможності продукції. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних факторів на динаміку показників виробництва продукції, методика їх розрахунку.

Аналіз асортименту продукції, його зміни та оновлення випуску виробів. Аналіз впливу асортиментно-структурних зрушень на показники підприємства.

Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз обґрунтованості оперативних виробничих завдань за підрозділами виробництва. Аналіз залишків незавершеного виробництва. Причини можливих порушень виробничого ритму.

Аналіз якості продукції, робіт і послуг. Показники якості: сортність, питома вага продукції, прийнятої з першого пред'явлення, тощо. Аналіз життєвого циклу товарів. Динаміка показників якості. Аналіз виробничого браку підприємства. Аналіз зовнішніх претензій до якості продукції. Аналіз впливу зміни якості продукції на економічні показники роботи підприємства.

Потенційні можливості зростання обсягів виробництва продукції. Оцінка резервів випуску продукції. Фактори, які визначають цінову політику підприємства.

Тема 8. Аналіз основних засобів підприємства

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз динаміки, складу і структури основних засобів. Аналіз технічного стану та руху основних засобів. Аналіз ефективності використання основних засобів. Аналіз ефективності використання обладнання за потужностями. Розрахунок впливу екстенсивних та інтенсивних факторів зміни ефективності використання устаткування на показники фондовіддачі основних засобів та підвищення обсягів виробництва і реалізації продукції.

Тема 9. Аналіз забезпеченості підприємства персоналом

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз динаміки та руху персоналу підприємства. Аналіз використання робочого часу на підприємстві. Аналіз продуктивності праці. Взаємозв'язок між показниками продуктивності праці. Аналіз екстенсивних факторів, що впливають на зміну продуктивності праці. Аналіз інтенсивних факторів, що впливають на продуктивність праці. Методика аналізу впливу зміни трудомісткості на зміну показників продуктивності праці.

Тема 10. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз наявності та руху матеріальних ресурсів. Аналіз стану та використання виробничих запасів. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів. Аналіз впливу використання матеріальних ресурсів на виробничі результати підприємства. Аналіз ритмічності поставок сировини і матеріалів: середнє квадратичне відхилення, рівень нерівномірності постачання, коефіцієнт варіації.

Аналіз інтенсивності використання виробничих запасів.

Аналіз забезпеченості виробництва продукції матеріальними ресурсами. Аналіз стану складських запасів. Аналіз стану організації замовлень на матеріали, розрахунків оптимальності розміру партії завезення окремих ресурсів і величини складських запасів. Аналіз ступеня виконання договорів на постачання матеріалів. Оперативний аналіз руху матеріалів у виробництві.

Аналіз використання матеріалів на підприємстві та у виробничих цехах. Розрахунок впливу факторів «норми» і «ціни» на загальні витрати матеріальних ресурсів. Аналіз відхилень від норм за причинами і винуватцями на підставі даних обліку виробництва. Аналіз стану зміни діючих норм витрат матеріалів.

Аналіз динаміки матеріаломісткості виробів, коефіцієнтів використання матеріалів.

Тема 11. Аналіз витрат підприємства

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз загальної суми витрат підприємства. Аналіз структури витрат підприємства. Аналіз прямих і непрямих витрат. Оперативний аналіз витрат підприємства. Використання функціонально-вартісного аналізу в процесі аналізу витрат підприємства. Методика визначення резервів зниження витрат підприємства. Аналіз собівартості окремих видів продукції.

Тема 12. Організація і методика аналізу фінансових результатів

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів. Аналіз доходів і витрат підприємства. Аналіз формування і розподілу прибутку. Аналіз рентабельності продукції. Аналіз рентабельності діяльності підприємства. Особливості проведення аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг виробництва-прибуток” Оцінка рівня та значення виробничого та фінансового левериджу.

Місце прибутку в системі вартісних узагальнюючих показників та стимулюванні економічної ефективності роботи підприємства. Структурно-логічна схема формування прибутків підприємства.

Аналіз чистого прибутку підприємств. Аналіз складу окремих фінансових результатів, витрат і відрахувань. Аналіз динаміки та якості прибутків підприємств.

Аналіз доходів. Аналіз чинників зміни прибутків від реалізації. Оцінка невикористаних можливостей збільшення прибутків і підрахунок резервів прибутків за рахунок зміни обсягу, собівартості, якості продукції тощо.

Аналіз фінансових результатів від операційної та звичайної діяльності. Аналіз прибутків від цінних паперів та інших позареалізаційних джерел доходів (витрат).

Аналіз виконання фінансового плану підприємства. Оперативний аналіз фінансових результатів.

Аналіз розподілу прибутків, що залишаються в розпорядженні підприємства. Оцінка доцільності основних напрямів використання прибутку.

Аналіз показників рентабельності: загальної рентабельності виробництва, реалізованої продукції, виробів. Чинники зміни рентабельності.

Тема 13. Організація та методика аналізу фінансового стану підприємства

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Загальна оцінка фінансового стану підприємства. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. Аналіз грошових потоків підприємства. Аналіз ділової активності підприємства.

Взаємозв'язок фінансового стану підприємства і результатів його виробничої та комерційної діяльності. Характеристика бухгалтерського балансу як основного джерела інформації для оцінки фінансового стану підприємства: зміст, оцінка й аналітичне значення статей балансу.

Оцінка фінансового стану підприємства. Зовнішній і внутрішній аналіз фінансового стану підприємства. Оцінка величини майна підприємства та джерел його утворення. Аналіз змін у складі та структурі оборотних активів на конкретну дату й у динаміці. З'ясування причин змін у структурі активів, їхнього впливу на платоспроможність і фінансову стабільність підприємства. Аналіз ліквідності майна і фінансової стабільності. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності та інших допоміжних фінансових показників.

Аналіз дебіторської і кредиторської заборгованості за обсягами, складом, структурою і термінами виникнення.

Аналіз величини та руху капіталу підприємства. Аналіз кредитоспроможності підприємства. Аналіз стану залученого капіталу. Аналіз руху грошових потоків.

Аналіз оборотності оборотних коштів і причин її змін. Вплив змін їх оборотності на ефективність діяльності підприємства.

Тема 14. Організація та методика аналізу зовнішньоекономічної діяльності

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Аналіз обсягу структури та динаміки експортних операцій. Аналіз ЗЕД підприємства за операціями з

імпорту. Аналіз виконання зобов'язань за експортно-імпортними операціями. Аналіз ефективності ЗЕД підприємства. Види зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Нормативно-правове забезпечення зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Обґрунтування доцільності зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Аналіз виторгу від експорту продукції й чинників зміни його обсягу. Аналіз виконання експортних контрактів і торгових угод. Порівняльний аналіз динаміки експорту за асортиментом, державами, регіонами. Аналіз відпускних цін за видами постачання і формами розрахунків. Аналіз штрафних санкцій, сплачених за порушення умов експортних угод та інших умов.

Прогноз експортних постачань на майбутні періоди. Чинники підвищення рентабельності експорту продукції підприємства.

Аналіз даних про імпорт сировини, матеріалів і напівфабрикатів. Ступінь дотримання торгових контрактів і угод. Аналіз залежності виробництва підприємства від іноземних постачальників. Аналіз якості імпортованої сировини, матеріалів для комплектування виробів. Прогноз розвитку імпортних зв'язків підприємства.

Тема 15. Організація та методика аналізу інвестиційної діяльності підприємства

Завдання та інформаційне забезпечення аналізу. Класифікація інвестицій підприємства. Об'єкти та етапи інвестиційної діяльності. Способи оцінки ефективності інвестиційних проєктів. Аналіз обсягу і структури інвестиційних вкладень підприємства. Методи порівняльного аналізу альтернативних інвестиційних проєктів. Аналіз рентабельності інвестиційних проєктів. Аналіз періоду окупності інвестицій. Методи оцінки інвестицій в умовах невизначеності та непевності за обмеженості фінансових ресурсів та в умовах інфляції.

Аналіз фінансових інвестицій у системі прийняття управлінських рішень. Внутрішня вартість фінансових інвестицій. Ринкова ціна. Аналіз прибутковості облігацій та акцій.

Види ризиків. Оцінка ризику. Аналіз ефективності управління портфелем фінансових інвестицій. Вибір оптимальних рішень в умовах ринкового ризику та інфляційних процесів.

Оцінка виробничого і фінансового левериджу. Леверидж як індикатор ризику підприємства. Зміст виробничого (оперативного) левериджу. Фінансовий леверидж. Виробничо-фінансовий леверидж.

Рекомендована література

1. Бабець Є.К., Горлов М.І., Жуков С.О., Стасюк В.П. Теорія економічного аналізу. Навч. посіб. К.: ВД «Професіонал», 2017. 384 с.

2. Багров А.П., Багрова І.В. Економічний аналіз: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 160 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська К.: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
4. Болюх М.А., Горбатов М.І. Збірник задач з курсу «Економічний аналіз»: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 232 с.
5. Бутко А.Д. Теорія економічного аналізу. К.: КНТЕУ, 2005. 411с.
6. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 256 с.
7. Економічний аналіз: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 680 с.
8. Економічний аналіз: Навч. посібник/ М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатов та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченко. К.: КНЕУ, 2003. 556 с.
9. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В.Федорович. Тернопіль: Видавництво Астон, 2010.
10. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч. посіб. 4-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2004. 190 с.
11. Івахненко В.М., Горбатов М.І. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Вид. 3-тє, без змін. К.: КНЕУ, 2006. 302 с.
12. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник/ За ред. проф. А.Г. Загороднього. Львів: «Магнолія Плюс», 2006. 428 с.
13. Климова Н. В. Экономический анализ (завтра экзамен). М.: Вузовский учебник, 2008. 287 с.
14. Комплексный экономический анализ предприятия/ Под ред. Н.В. Войтоловского, А.П. Калининой, И.И. Мазуровой. СПб.: Питер, 2010. 576 с.
15. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу. К.: Знання, 2008. 639 с.
16. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К.: КНТЕУ, 2008
17. Мошенський С.З., Олійник О.В. Економічний аналіз: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів./ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2007. 704 с.
18. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. К.: Знання, 2008.
19. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І. Методика і методологія економічного аналізу. К.: Центр учбової літератури, 2008. 430 с.

- 20.** Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посіб. 2-те вид., випр. і доп. К.: Знання, 2005. 662 с.
- 21.** Серединська В.М., Загородна О.М., Білоус О.С., Федорович Р.В. Економічний аналіз. Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. 416 с.
- 22.** Організація і методика економічного аналізу: Навчальний посібник / Автори і уклад. Г.І. Андрєєва, В.А. Андрєєва. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 353 с.
- 23.** Організація і методика економічного аналізу. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
- 24.** Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: Практикум. Навчальний посібник. Львів: «Новий світ - 2000», 2006. 280 с.
- 25.** Череп А.В. Економічний аналіз: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 160 с
- 26.** Чернелевський Л.М., Слободян Н.Г., Михайленко О.В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний. К.: Хай-Тек Прес, 2009.
- Чигринська О.С., Власюк Т.М. Теорія економічного аналізу: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 232 с.